

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2014

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

BSK5	Biochemická spotreba kyslíka – päťdňová	CHVÚ	Chránené vtáčie územia
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	IH	Imisná hodnota/limit
BROZ	Bratislavské regionálne ochrannárske združenie	INES	Medzinárodná stupnica pre hodnotenie udalosti na jadrových zariadeniach
BÚ SAV	Botanický ústav Slovenskej akadémie vied	IPKZ	Integrovaná prevencia a kontrola znečistenia
CFCS	Chlorofluorokarbóny	IUCN	Medzinárodná únia pre ochranu prírody (International Union for Conservation of Nature)
CITES	Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín	JE	Jadrová elektrárň
CSD	Komisia OSN pre trvalo udržateľný rozvoj	KO	Komunálny odpad
CR	Kriticky ohrozený druh rastlín a živočíchov	KP	Kultúrna pamiatka
ČOV	Čistiareň odpadových vôd	KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska
DMC	Domáca materiálová spotreba	LP	Lesné pozemky
DMI	Priamy domáci materiálový vstup	LŠV	Látky škodiace vodám
DU	Dobsonove jednotky	MAAE	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
EBO	Elektrárň Jaslovské Bohunice	MDA	Minimálna detegovateľná aktivita
Ed	Endemické druhy rastlín a živočíchov	MF SR	Ministerstvo financií SR
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo	MHD	Mestská hromadná doprava
EDoK	Európsky dohovor o krajine	MCHÚ	Maloplošné chránené územie
EEA	Európska environmentálna agentúra	MK SR	Ministerstvo kultúry SR
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	MLZ	Monitoring lovej zveri a rýb
EIONET	Európska environmentálna informačná a monitorovacia sieť	MO SR	Ministerstvo obrany SR
EK	Európska komisia	MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
EMAS	Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit	MPZ	Mestská pamiatková zóna
EMEP	Program spolupráce pre monitorovanie a vyhodnocovanie diaľkového šírenia látok znečisťujúcich ovzdušie v Európe)	MPŽPRR SR	Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR
EMO	Elektrárň Mochovce	MRL	Maximálny reziduálny limit
EMS	Systém environmentálneho manažérstva	MSK	Monitoring spotrebného koša
EN	Ohrozený druh rastlín a živočíchov	MV SR	Ministerstvo vnútra SR
EOAR	Ekvivalentná objemová aktivita radónu	MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja	MZV	Mimoriadne zhoršenie vôd
ES	Európske spoločenstvo	MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
EÚ	Európska únia	NACE	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
EÚ ETS	Európska schéma obchodovania s emisnými kvótami	NAPANT	Národný park Nízke Tatry
EVO	Elektrárň Vojany	NEIS	Národný emisný inventarizačný systém
EVP	Environmentálne vhodný produkt	NEL	Nepolárne extrahovateľné látky
EX	Vyhynuté, vymiznuté druhy rastlín a živočíchov	NKP	Národná kultúrna pamiatka
FAO	Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo	NL	Nerozpustené látky
FM	Finančné memorandum	NLC	Národné lesnícke centrum
GMO	Geneticky modifikované organizmy	NMSKO	Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia
HBÚ	Hlavný banský úrad	NMVOC	Nemetánové prchavé organické zlúčeniny
HCB	Hexachlórbenzén	NO	Nebezpečný odpad
HDP	Hrubý domáci produkt	NP	Národný park
HZ	Historická zeleň	NPP	Národná prírodná pamiatka
CHKO	Chránená krajinná oblasť	NPR	Národná prírodná rezervácia
CHA	Chránený areál	NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
CHSK	Chemická spotreba kyslíka	O	Ostatný odpad
		ODP	Potenciál poškodzujúci ozón
		OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OH	Odpadové hospodárstvo	SSJ	Slovenská správa jaskýň
OP	Ochranné pásmo	STN	Slovenská technická norma
OPKŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia	SÚRMS	Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete
OPŽP	Operačný program Životné prostredie	ŠGÚDŠ	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra
OSN	Organizácia spojených národov	ŠOP SR	Štátna ochrana prírody SR
OÚ	Okresný úrad	ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
OV	Odpadová voda	ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
OZE	Obnoviteľné zdroje energie	TANAP	Tatranský národný park
PAH	Polyaromatické uhľovodíky	TMP	Trvalá monitorovacia plocha
PCB	Polychlórované bifenyly	TTP	Trvalé trávne porasty
PCT	Polychlórované terfenyly	TU	Technická univerzita
PEZ	Primárna energetické zdroje	TZL	Tuhé znečisťujúce látky
PFCs	Perfluorokarbóny	ÚEV	Územia európskeho významu
PIENAP	Pieninský národný park	ÚGKK SR	Úrad geodézie, kartografie a katastra SR
POD	Program obnovy dediny	UHB	Umelé hniezdne bunky
POPs	Perzistentné organické látky	UHP	Umelé hniezdne podložky
PP	Prírodná pamiatka	ÚJD SR	Úrad jadrového dozoru SR
PPF	Poľnohospodársky pôdny fond	ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
PPKP	Plošný prieskum kontaminácie pôd	ÚLUV	Ústredie ľudovej umeleckej výroby
PR	Prírodná rezervácia	UNCED	Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji
PRLA	Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry	UNDP	Rozvojový program OSN
PU	Pamiatkový ústav	UNEA	Environmentálne zhromaždenie OSN
PZ	Pamiatková zóna	UNESCO	Organizácia OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru
RAO	Rádioaktívny odpad	ÚPN VÚC	Územný plán veľkých územných celkov
RAS	Rozpustené látky žihané	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
REZZO	Register emisií a zdrojov znečisťovania ovzdušia	ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva SR
RE	Rada Európy	VaK	Vodárne a kanalizácie
RISO	Regionálny informačný systém o odpadoch	VD	Vodné dielo
RL	Rozpustené látky	VH akcie	Vodohospodárske akcie
RN	Rozpočtové náklady	VN	Vodná nádrž
RS	Rehabilitačná stanica	VOC	Prchavé organické látky
RSV	Rámcová smernica o vodách	VU	Zraniteľný druh rastlín a živočíchov
RÚRAO	Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov	VÚC	Veľký územný celok
SAV	Slovenská akadémia vied	VÚD	Výskumný ústav dopravný
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia	VÚP	Výskumný ústav potravinársky
SBS	Slovenská botanická spoločnosť	VÚPOP	Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy
SD	Svetové dedičstvo	VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
SH	Spoločenská hodnota	WB	Svetová banka
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav	WMO	Svetová meteorologická organizácia
SIŽP	Slovenská inšpekcia životného prostredia	WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
SMOPaJ	Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva	ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
SNR	Slovenská národná rada	ZZL	Základné znečisťujúce látky
SPP	Slovenský plynárenský priemysel	ŽP	Životné prostredie
SR	Slovenská republika		
SRZ	Slovenský rybársky zväz		
SSE	Stredoslovenské elektrárne		

OBSAH

PREDSLOV	3	RIZIKOVÉ FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	158
ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SLOVENSKEJ REPUBLIKE ...	5	Fyzikálne rizikové faktory	158
SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V GLOBÁLNOM A EURÓPSKOM KONTEXTE	9	Chemické rizikové faktory	161
Prírodný kapitál, jeho stav a vývoj	9	Environmentálne záťažé	163
Zelené hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov	12	Havárie a živelné pohromy	164
Zdravie obyvateľov, kvalita života a ich vzťah s environmentálnymi vplyvmi a rizikami	13	Genetické technológie a geneticky modifikované organizmy	167
ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA ...	17	STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	170
Ovzdušie	17	Environmentálne právo	170
Voda	35	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	171
Horniny	54	Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia	173
Pôda	59	Prevenca a náprava environmentálnych škôd	174
Rastlinstvo, živočíšstvo a chránené časti prírody	63	Prevenca závažných priemyselných havárií	175
OCHRANA, TVORBA A MANAŽMENT KRAJINY	80	Environmentálne hodnotenie a označovanie produktov	176
Vídiacka a mestská krajina	80	Systém environmentálneho manažérstva	178
Pamiatkový fond	83	Zelené verejné obstarávanie	180
Geoparky	86	Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета	181
Medzinárodné aspekty manažmentu krajiny	87	Environmentálna ekonomika	184
PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	92	MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	198
Vplyvy hospodárskych odvetví na životné prostredie	92	Medzinárodné organizácie	198
Materiálová náročnosť hospodárstva	138	Európska únia	199
Odpady	140	Spolupráca krajín Vyšehradskej skupiny (V4)	201
Zmena klímy	149	Spolupráca na medzištátnej úrovni	201
		Medzinárodné dohovory	202
		ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	206

ZOZNAM FOTOGRAFIÍ

ARCHÍV SAŽP

- str. 3 Ing. Peter Žiga, PhD.
minister životného prostredia SR
- str. 157 Jedna z environmentálnych záťaží Slovenska

AUTOR: MGR. IGOR SUPUKA

- Obálka Pohľad na Nízke Tatry od obcí Strelníky a Povrazník
- str. 2 Flóra pod Kriváňom
Dobšinská ťadová jaskyňa
Vlkolínec
Dolný tok Hrona
- str. 4 Bratislavský hrad

- str. 8 Národná prírodná rezervácia Súľovské skaly
- str. 16 Kamzík vrchovský tatranský
- str. 79 Košice, metropola východného Slovenska
- str. 91 Ukážka lesného ekosystému Slovenska
- str. 169 Vodná nádrž Liptovská Mara
- str. 197 Okolie Tatranskej Štrby
- str. 205 Národný park Malá Fatra

Názov	SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2014
Vydavateľ	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Námestie Ludovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava Slovenská agentúra životného prostredia Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica
Editori	Ing. Zuzana Lieskovská, Mgr. Martina Némethová a kolektív
Spolupráca	Sekcie a samostatné odbory MŽP SR, odbory SAŽP, ŠÚ SR, MPaRV SR, MDVaRR SR, ÚJD SR, MK SR, MH SR, MV SR, MZ SR, PÚ SR a ostatné inštitúcie uvedené ako zdroje informácií
Grafika	SAŽP FÉNEO, s.r.o., Banská Bystrica
Fotografie	Mgr. Igor Supuka, archív SAŽP
Sadzba, tlač	Vydavateľstvo PRO, s. r. o., Banská Bystrica

Vydanie I.
Náklad 800 ks
Rozsah 208 strán

Táto publikácia je vytlačaná na FSC certifikovanom papieri. Nákupom produktov so značkou FSC podporujete zodpovedné obhospodarovanie lesov a prispievate k ich zachovaniu a ochrane. Publikácia Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2014 bola vydaná s finančnou podporou Environmentálneho fondu.

ISBN 978-80-88833-67-3

